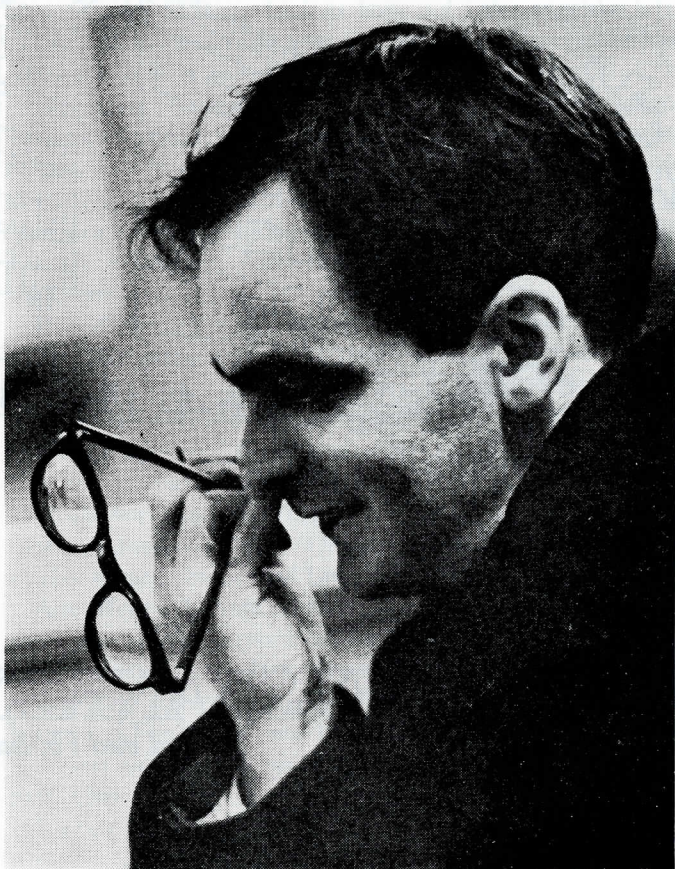


A A R H U S   T E A T E R

# AARHUS TEATER

Sæsonen 1965-66

---



HENRY LIVINGS



## AFTENENS FORFATTER

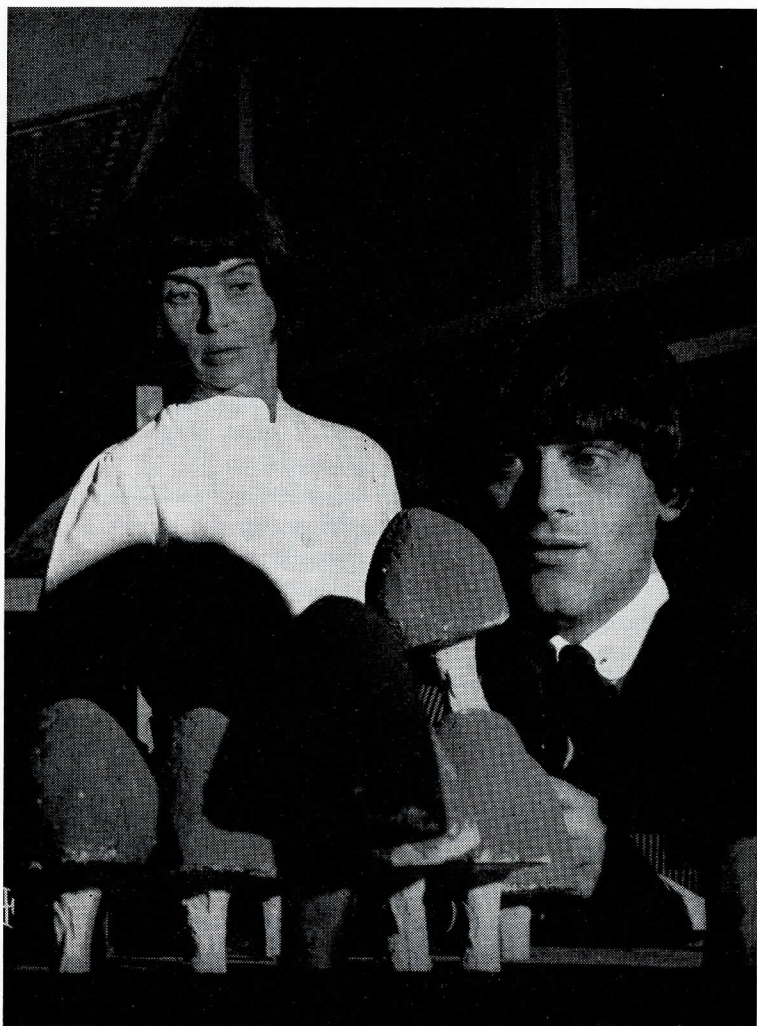
Henry Livings er født 1929 i nærheden af Manchester. Han studerede sprog ved Liverpool universitet, men forlod dette uden afgangseksamen. Livings kom ind i det engelske luftvåben – og ud igen efter kort tid, tog derefter en række forskellige jobs bl. a. som kok, før han gik til teatret.

Sine første teatererfaringer fik han på Theatre Workshop, hvor han spillede med i flere stykker, deriblandt Brendan Behans »Særlingen« (som står på Aarhus Teaters repertoire til foråret). Samme Behan havde stor indflydelse på Livings egne dramatiske arbejder. Men uden tvivl har lederen af Theatre Workshop, Joan Littlewood, præget hans arbejde allermost.

I 1958 skrev Livings sit første skuespil, »*Jack's horrible Luck*«, der nogle år senere (1961) blev produceret for TV af BBC. »*Stop it, whoever you are*«, var det første stykke, han fik opført på det professionelle teater, Arts Theatre. Stykket forvirrede, men viste en række glimt af et stærkt dramatisk talent på vej. Senere fulgte »*Big soft Nellie*« og »*Nil Carborundum*« – begge spillet af the Royal Shakespeare Company på Arts Theatre i 1962 – og med disse to stykker tegnede billedet af Livings sig klarere.

Alle Henry Livings stykker handler om outsiders. Og skønt han sædvanligvis fremstiller dem i en temmelig komisk sammenhæng, så har han dog undertiden behandlet emnet med større alvor, som f. eks. i sit historiske spil om Villon – »*The Quick and the dead Quick*«. – Dette stykke blev vist uden dekorationer af Royal Shakespeare Company 1961.

I »*Der var engang en Kedel . . .*«, der blev uropført på Aldwych Theatre i London af Royal Shakespeare Company 29. oktober 1964, har Henry Livings helt holdt sig til sin tidligere helt personlige lystspil-stil.



*Crista Rasmusen og Lars Lunøe i »Der var engang en Kedel ...«*

## Der var engang en Kedel . . .

Henry Livings er en af de sidst tilkomne i den såkaldte nye bølge i England. Den begyndte o. 1958 med navne som Osborne, Wesker, Shelagh Delaney, Ann Jellicoe, Bernard Kops og sidst nævnt, men ikke mindst, Harold Pinter, Simpson og John Arden.

Som adskillige af disse dramatikere er Livings bevidst proletar og ønsker at skrive for proletarer, dvs. »folkeligt-artistisk« som den Joan Littlewood elev han er. Han begynder i en naturalistisk stil med socialt sigte, men har hidtil vist større mod til eksperimenter end fx. Wesker.

Han behersker den særligt angelsaxiske dialogform, konversationsstilen, dyrket lige siden restaurationskomedien i det 17. århundrede, kulminerende med Wilde og Shaw og den dag i dag karakteristisk for engelsk-amerikansk drama, med O'Neill som den store klassiske undtagelse der bekræfter reglen. Det er ikke så tilfældigt som Ionesco selv fremstiller det, når han i *Den skaldede Sangerinde* benytter et engelsk miljø for sit første opgør med den fraseagtige konverserende dialog.

Henry Livings bevarer denne konvention som dialogisk basis, og han udnytter alle dens teatraliske muligheder for at lokke tilskuerne til at tro at alt går som det skal, spørgsmål og svar kommer prompte, og der spørges og svares som man kunne forvente det i et engelsk lystspil – indtil der pludselig siges noget aldeles uventet:

Price: . . . Hvorfor gør jeg forsøg på at finde rede i de fuldstændige kassable løsdele i Deres elendige hjerne?

Val: Bim bam bum

på hans hjerneskal

Price: Eh?

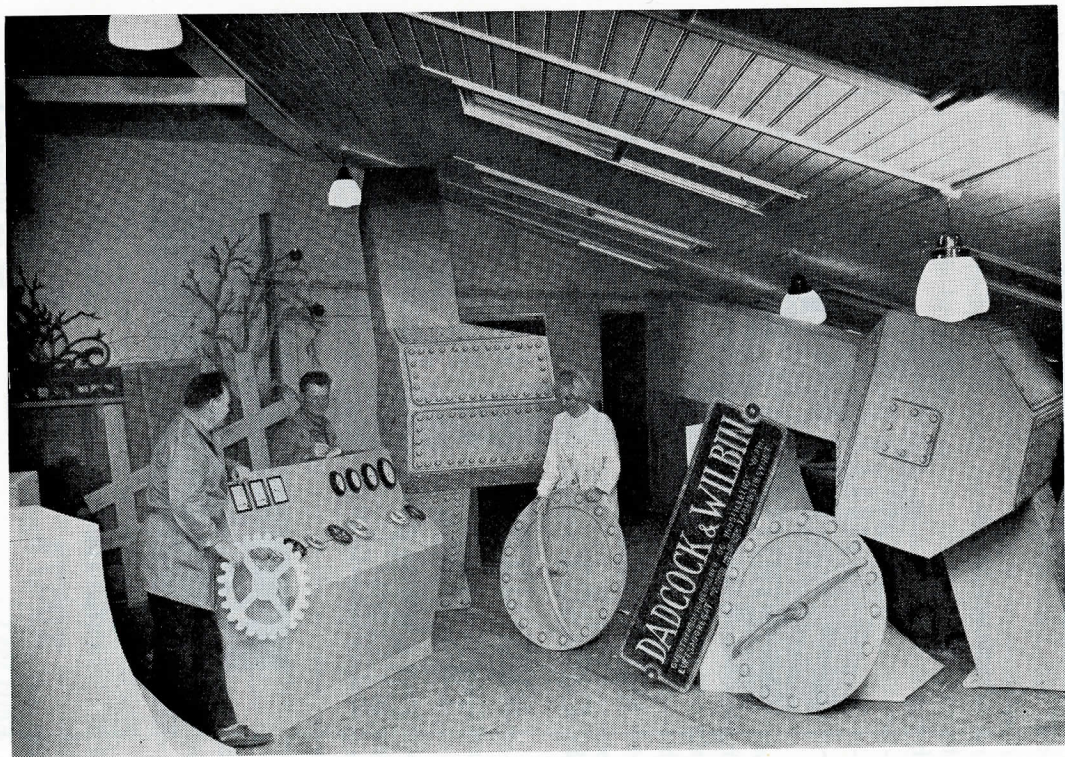
Val: En lille stump af himlen

Gav slip en dag og faldt –

Bim bam bum

på hans hjerneskal





*Ikke en maskinhal – men Aarhus Teaters malersal, under udførelsen af decorationen til  
»Der var engang en Kedel ...«*

Val uddeler også løbesedler og mistænkes af fabrikkens driftsleder, Price, for uengelsk politisk virksomhed, den lille desperate børneviser røber imidlertid at det er alvorligere, så at sige universelle problemer, der motiverer Vals overraskende, absurde brud på den smart glidende, traditionelt trygge og klare konversation. Med umiskendelig tydelighed fremgår dette da også af den eksplosion, der afslutter stykket. Enden på komedien er måske endda *for* tydelig. Klovnen lægger masken og kommenterer sammen med forfatteren den udmærkede idé.

Ligesom der er noget pjerrotagtigt over hovedpersonen i Livings »*Sig noget Stanley*«, er der noget klovn-agtigt over Val i »*Der var engang en Kedel . . .*«. Det fremgår ikke kun af den papnæse han er så ked af at miste, men af den kontrast der følger ham spillet igennem mellem forbløffende intelligent hurtighed i tanken og til tider rørende hjælpeløshed i aktionen. Den intelligente klovn. Schwejk på fabrik.

Henry Livings har selv meddelt at han af Joan Littlewood lærte Stanislavskij at kende og lærte at bruge ham. Det ses også tydeligt her, strukturen er bestemt af Stanislavskijs krav om en opdeling af partituret i *kuski*, i selvstændigt afrundede dramatiske situationer. Oprindeligt tænkt som en metode for aktørerne til den rette tilegnelse af den dramatiske tekst, her, naturligt nok for en der er blevet dramatiser gennem praktisk arbejde på et teaterværksted, benyttet under udarbejdelsen af selve dramaet. Både her og i Livings' andre stykker kan denne fremgangsmåde give indtryk af noget episodeagtigt, men den bliver også et bevis på ægte teatralisk sans, ikke mindst hvor episoderne afvikles i så forrygende tempo som i »*Der var engang en Kedel*«.

En tragi-komedie, der rummer talrige muligheder for at få folk til at le, og samtidig giver den anledning til tankevirksomhed. Hvis der skulle være nogle til stede der også er indstillet på det.

*Tage Hind.*



Tyrannosaurus'en Tyranøglen, det forfærdeligste uhyre, som nogen-  
sinde har levet på jorden, vælter gennem kridtlandskabet på jagt  
efter bytte. Hver af sabeltænderne i det blottede gab er omtrent på  
størrelse med et voksent menneskes underarm. Jorden har gungret,  
når dette vældige uhyre tumlede frem mod sit offer med hovedet i  
2. sals højde! Sammenlignet med den er nutidens løver og tigre  
ikke andet end harmløse dværge.



Pastor Mort siger i »*Der var engang en Kedel ...*«: »Hvilken for-  
svarsløs lungefisk kastede sig tilside for disse store kløer og undgik  
disse skarpe tænder? Hvilken lille klump gråt væv gemte denne  
rædsel og reproducerer den *nu* i moders liv, så den selv idag kaster  
skygge over ånden, sprænger hjernen på kulturmennesket?«



## Et læserbrev i »Amateur Gardener«

Måske kan De hjælpe mig med et godt råd angående den type planter, der overlever en varm, tør, mørk atmosfære. Jeg må hellere forklare mig nærmere. Jeg arbejder i et meget stort kontorlokale uden vinduer og sidder derfor i kunstlys fra 9 morgen til halvseks aften. Der er ingen ventilation, så den eneste måde at få frisk luft på er – ved at lade døren stå åben eller gå ud på gaden. Hvis døren står åben, trækker det, så varmeapparatet må åbnes. Jeg har hidtil ikke haft nogen videre fornøjelse af at nyde plantelivets »glæder«.

---

*Uddrag af C. Riber Rasmussen:*

### De vigtigste krav til moderne champignondyrkning

Dyrkningen af svampe er uden tvivl en af de allervanskeligste og mest lunefulde kulturer, man overhovedet kender. Det er svært at fremdrage eksempler på andre kulturer, hvor forståelse og omhyggelighed har større betydning for udfaldet end netop svampedyrkning. Kulturen er uhyre interessant og for så vidt også vellønnende, hvis man indstiller sig på at gøre brug af bl. a. de undersøgelser, som foretages på de specielle svampeforsøgsstationer verden over. Det bør eksempelvis nævnes, at der endnu idag findes svampedyrkere, som til trods for mange års erfaring opnår resultater, som formodentlig ikke er økonomisk lønnende. Konkurrencen bliver hårdere og hårdere – tiden mellem perioder med overproduktion og faldende priser bliver kortere og kortere. Det må derfor i almindelighed anbefales, at svampedyrkere gør sig hæderlige anstrengelser for forbedring af kulturen og dermed forøgelse af høstudbyttet.

I ældre litteratur angives det ofte, at ethvert lokale, der er mørkt og fugtigt, kan anvendes til dyrkning af svampe. På

(fortsættes side 23)



*Lho Jansberg og Lars Lunøe i »Der var engang en Kedel . . .«*



4. forestilling sæsonen 1965-66

HENRY LIVINGS

# DER VAR EN GANG EN KEDEL...

2 akter



Oversættelse: Sejr Volmer Sørensen

Elektronisk musik: Else Marie Pade

Dekorationer: Jens-Anker Olsen

Kostumer: Maria Deleuran

Iscenesættelse: ASGER BONFILS

PERSONERNE:

Price .....

Aly .....

Mrs. Murray .....

Valentine Brose .....

Pastor Mort .....

Betty Dorrick .....

Handlingen foregår i en kedelhal

Spilletid ca. 2¼ time

Ophold efter 1. akt

**Bjarne Forchhammer**

**Bent Thalmay**

**Crista Rasmusen**

**Lars Lunøe**

**Asger Bonfils**

**Lho Jansberg**

Scenemester: Aage Rishøj

Belysningsmester: Carl E. Andreassen

Regi: Jørgen Rasmussen

Lydteknik: Jørn Walsøe

Frisør: Caroline Nielsen

Suffli: Ingeborg Jensen

Instruktørassistent: Mads-Peter Neumann

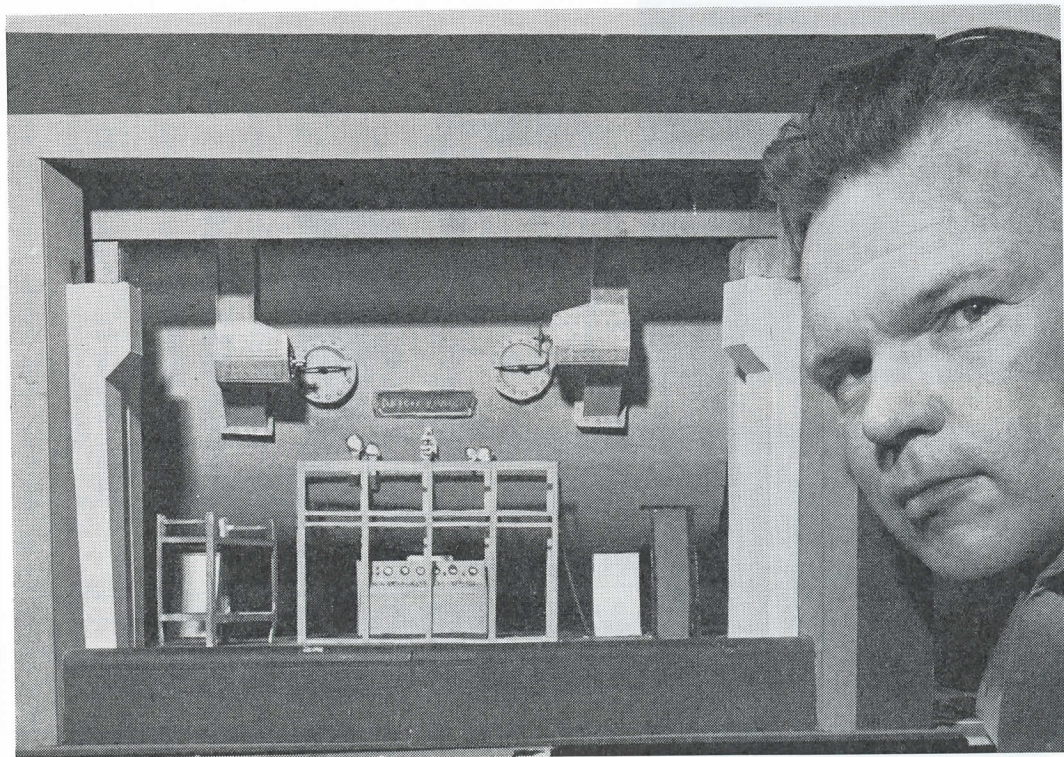


en måde kan man godt sige, at dette stadig gør sig gældende, men med den vigtige ændring, at det påtænkte dyrkningsrum må udstyres på en måde, så det opfylder de øvrige krav, kulturen stiller. Man bør her indskyde, at dyrkning af svampe i rum, der ligger under jordniveau – omtrent lige meget hvordan man indretter sig – i reglen fører til dårlige eller halvdårlige resultater. Man kan hverken videnskabeligt eller på anden måde begrunde, hvorfor det er sådan, men må indtil videre betragte det som en kendsgerning.

Medens man tidligere anlagde svampekulturerne direkte på gulvet i dyrkningsrummene, bør man idag undgå denne fremgangsmåde, ikke alene fordi man ikke udnytter det pågældende rum tilstrækkeligt, men især fordi kulturbetingelserne er dårlige og fordi pasteurisering (også kaldet »peak-heating«) overhovedet ikke kan gennemføres. En effektiv »gennempasteurisering« er et af de vigtigste krav, man idag overhovedet stiller.

I princippet anvender man nu hovedsageligt to skarpt adskilte dyrkningssystemer. Der skelnes mellem hyldekulturer og kassekulturer. Ved hyldekultur forstås, at bedene anlægges i etager eller reoler, ofte 2–3 oven på hinanden og med så stort mellemrum, at der er plads til plukning m. v. samt plads til gange. Indretter man bedriften med kasser, opføres i reglen 3 forskellige slags hustyper, nemlig et specielt pasteuriseringsrum, særlige løberum og de egentlige afdrivningsrum.

Disse to systemer er naturligvis ikke de eneste mulige. Langt de fleste svampe dyrkes efter et mere eller mindre tilfældigt system. Ofte er svampekulturen kun en bikultur, og anlægningerne finder sted, når der er arbejdskraft til rådighed. Der vil dog være grund til at formode, at med den efterhånden specialiserede udvikling og stigende konkurrence vil tilfældige dyrkningssystemer efterhånden falde bort og afløses af helt rationelle.

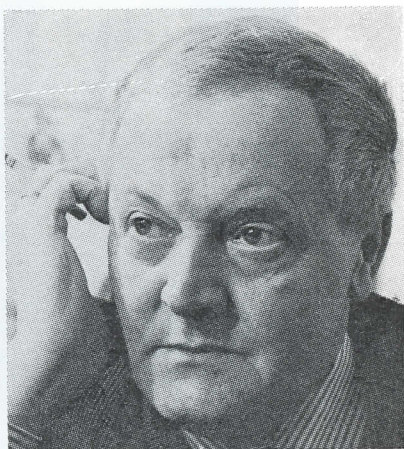


*Jens-Anker Olsen med sin dekoration til »Der var engang en Kedel . . .«*





*Elin Reimer*  
– Nille



*Eik Koch*  
– Jeppe

*Aarhus Teaters næste premiere :*

## JEPPE PÅ BJERGET

I Ludvig Holbergs komedie, der bliver Aarhus Teaters næste premiere, skal *Eik Koch* spille titelrollen og *Elin Reimer* hans kone, Nille, mens *Erno Müller*, der spiller baronen, også sætter stykket iscene sammen med *Peter Eszterhas*. Jakob skomager udføres af *Børge Hilbert*, baronens sekretær af *Gyrd Løfqvist*, kammertjeneren af *Preben Ravn* og de tre lakajer af *Troels Munk*, *Bent Conradi* og *Erling Dalsborg*.

## JYDSK SKOLESCENE



har i snart 40 år formidlet skoleelevers teaterbesøg, begyndende med 5. klasse. Fra og med denne sæson opfyldes gennem et samarbejde med »Dansk Skolescene« et længe næret ønske om også at tilvejebringe særlige teaterforestillinger for de yngste klassetrin med pårørende. Tilslutningen har været helt overvældende – mere end 21.000 børn og voksne har ønsket at se denne sæsons to forestillinger »Skatteøen« og »Det dansende Æsel«, så Jydsk Skolescene vil i fremtiden have to afdelinger: Børneskolescenen for de yngste klassetrin og Skolescenens ældste afdeling begyndende med 5. klasse.

Ældste afdeling skal i denne sæson overvære Ludvig Holberg: »*Jeppe på Bjerget*«, Wm. Shakespeare: »*Hamlet*« samt et nyt dansk stykke af Johannes Allen: »*Operation Charlie*«.

Al indtegning til Jydsk Skolescene foregår på skolerne.

## *Foreningsformænd – se her!!!*

Med den nye teaterlovs vedtagelse har Aarhus Teater i samarbejde med Jydsk Folkescene fra denne sæson indført et nyt *kollektivt* abonnement gældende for oplysningsforbund, kunstforeninger samt faglige sammenslutninger – et abonnement, der byder på mange fordele for de enkelte medlemmer, der herigennem kan spare op til 40 % ved enkelte teaterbesøg.

Den kollektive indmeldelse foregår ved et samlet køb af mindst 30 abonnementshæfter à 6 kuponer, hvoraf der valgfrit kan anvendes indtil 2 kuponer fra hvert hæfte i hele sæsonen til alle Aarhus Teaters egne forestillinger til ordinære priser og til forhøjede priser mod betaling af differencen mellem den ordinære og den forhøjede pris. Da hæfterne ikke er udstedt på navn, kan de gå på skift mellem medlemmerne.

Der er tale om to forskellige serier og priskategorier nemlig: En serie kaldet C til 11 kr. pr. billet, der giver ret til pladser i orkesterplads, 1. parket, 2. parket og 1. balkon – og en serie kaldet D til 7 kr. pr. billet, der giver ret til pladser i parterre og 2. balkon.

Ved køb af 30 hæfter eller derover betales halvdelen kontant og resten inden 3 mdr. Foreningen eller sammenslutningen hæfter for det til enhver tid skyldige beløb. Ønskes yderligere flere hæfter indenfor samme sæson, kan man nøjes med at rekvirere det antal, der er brug for. Disse hæfter betales kontant.

Aarhus Teater stiller vederlagsfrit et såkaldt lederkort til rådighed for hver 30 købte hæfter til brug for den eller de, der administrerer abonnementet for medlemmerne. Disse lederkort forsynes med påstempling om, at det drejer sig om lederkort og en tekst, hvoraf det fremgår, at lederkortet er gyldigt til premiereaftenen og de følgende 7 opførelser. – Nærmere oplysninger på teatrets abonnementskontor, tlf. 2 05 72.



## DET KONGELIGE TEATER

*Repertoiret for november 1965*

### SKUESPIL

Euripides: <i>Medea</i>	Premiere medio nov.: Peter Weiss: <i>Marat</i>
Ernst Bruun Olsen: <i>Teenagerlove</i>	Iscenesættelse: Sam Besekow Dekorationer og kostumer: Helge Refn
Henrik Ipsen: <i>Vildanden</i>	Premiere ultimo nov.: Miguel Mihura: <i>Tre høje Hatte</i>
James Saunders: <i>Blomsterduft</i>	Iscenesættelse: Hans Henrik Krause
Ludvig Holberg: <i>Erasmus Montanus</i>	Dekorationer og kostumer: Jørn Mathiasen

### OPERA

Richard Strauss: <i>Ariadne på Naxos</i>	Thomas H. Koppel: <i>Historien om en moder</i>
W. A. Mozart: <i>Trylleføljeten</i>	G. Puccini: <i>Gianni Schicchi</i>
F. G. Rossini: <i>Italienerinden i Algier</i>	Premiere den 28/10: Albert Lortzing: <i>Krybskytten</i>
Carl Nielsen: <i>Saul og David</i>	kommer på Aarhus Teater den 12/11
G. Puccini: <i>Madame Butterfly</i>	

---

## ODENSE TEATER

havde den 23. oktober premiere på et nyt dansk lystspil af Jens August Schade: »*Nattens Frelse*«. Skuespillet har til formål at vise, at mennesker overalt på jorden uanset hudfarve og religion i store træk føler og tænker ens, når det drejer sig om et af de væsentligste begreber i den menneskelige tilværelse: kærligheden. Som det meste af Schades digtning er også dette værk en lunerig, poetisk og humørfyldt hyldelse til den jordiske kærlighed. Skuespillet iscenesættes

sættes af William Rosenberg, der også har givet udkast til dekorationerne og kostumerne, musikken er komponeret af Louis Hjulmand, og i hovedrollerne ses *Kirsten Saerens*, *Anker Taasti*, *Paul Hüttel*, *Lone Rode* og *Preben Borggaard*.

---

## AALBORG TEATER

har haft premiere på Erik Knudsens satiriske revy »*Ned med Kulturen*«, der langer kraftigt ud efter velfærdsstaten. Til revyen, der jo i denne form er noget helt nyt for Aalborg, er der nu føjet nye aktuelle numre til Aalborg-opførelsen. Ove Peters har komponeret musikken – og Preben Harris sætter iscene. – *Hanne Ribens* og *Inger Glerup*, der medvirkede ved opførelserne på »Svalegangen« i Aarhus optræder her sammen med: *Mime Fønss*, *Holger Munk*, *Klaus Pagh* og *Mogens Pedersen*. Der harceleres i forestillingen over for vor velkendte kulturdebat. – Vi møder »Den nysgerrige mikrofon« – og hører dens »ofre«s synspunkter – og får så sagen belyst fra kunstnerens side. – Vi får sang om det såkaldte almindelige menneske, der er utilfreds med, at det altid er »de andre«, der figurerer på avisens forsider. – Vi får den vittige parodi på cabaret-genren – og sluttelig visen om »hobbyer«, set på baggrund af vor længere og derfor mere »truende« fritid. Forestillingen gives i Sydslesvig den 28. og 29. oktober.

Som sæsonens fjerde forestilling spilles endnu et værk af en dansk dramatiker: Kaj Munk's »*Cant*«. Iscenesættelsen af dette velkendte skuespil om Anne Boleyn og Henry VIII er lagt i hænderne på William Rosenberg, Det kongelige Teater, der også udfører dekoriationsudkastene. – *Hanne Ribens* og *Ole Wisborg* får begge heri deres sidste opgaver på Aalborg-scenen i denne sæson som henholdsvis Anne og kongen.

## Efter teatertid:

### afgang fra rutebilstationen

	Kl.
Elsted-Lystrup	23.15
Møjby	23.15
Skæring strand	23.15 (ikke mandag og onsdag)
Søby	23.10 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Hornslet	23.15 (søn- og helligdage kl. 23.00)
Hornslet-Auning-Ørsted	23.00 (kun søn- og helligdage)
Løgten-Vosnæs	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Ryomgaard-Grenaa	a23.10 (kun søn- og helligdage) a = kun til Ryomgaard
Ryomgaard-Fjellerup	23.00 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Glæsborg-Ramten	23.00 (kun søn- og helligdage)
Løgten-Kolind	23.00 (kun torsdag)
Løgten-Kolind	a23.00 (kun søn- og helligdage) a = passerer Rostved
Løgten-Rønde (grå biler)	23.10
Løgten-Rønde (DSB-biler)	23.15
Tved-Dejret	b23.10 b = til Knebelbro
Tved-Dejret	23.10 (kun søn- og helligdage)
Knebel-Helgenæs	23.10 (kun søn- og helligdage)
Rønde-Ebeltoft	23.10 (kun søn- og helligdage)
Rønde-Grenaa	23.15
Hinnerup-Skjød	23.15
Ølsted-Grundfør	23.10 (kun fredag, søn- og helligdage)
Aidt-Houlbjerg-Hadsten	23.10
Spørring-Randers	23.15
Galfen-Skovby via Hasle	23.15 (kun søn- og helligdage)
Tilst-Kvottrup	23.10
Tilst-True	23.10
Borum-Sorring-Silkeborg	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Tinning-Foldby	a23.15 (ikke mandag og tirsdag) a = kun til Markusminde
Hadsten-Randers	23.15
Hammel-Viborg	a23.20 a = kun til Hammel
Borum-Hammel via Framlev	23.05 (kun søn- og helligdage)
Silkeborg	23.15
Blegind-Skanderborg	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Nr. Vissing-Ry-Brædstrup	23.10 (kun fredag)
Nr. Vissing-Ry-Brædstrup	23.00 (kun søn- og helligdage)
Skanderborg-Horsens	b23.15 (alle hverdage) b = kun til Skanderborg
Skanderborg-Horsens	23.15 (kun søn- og helligdage)
Pinds Mølle-Skanderborg	a23.15 (kun søn- og helligdage) a = kun til Mjesing
Sjæer-Galfen via Taastrup,	
Høver og Størring	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Solbjerg-Ask	23.10 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Torrild	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Horsens-Vejle	a23.10 (alle hverdage) a = kun til Horsens
Horsens-Vejle	a23.15 (kun søn- og helligdage) a = kun til Horsens
Maarslet-Odder-Hou	23.15 (kun fredag)
Maarslet-Odder-Hou	23.10 (kun søn- og helligdage)
Odder (kysttruten)	23.20
Odder-Gylling	23.20 (kun søn- og helligdage)

### sidste tog fra Aarhus hovedbanegård

	Kl.
Randers, bil	23.15 hverdage (afgår fra Rutebilstationen)
Grenaa, bil	23.15 hverdage (afgår fra Rutebilstationen)
Odder-Hou	23.15 hverdage
Aalborg (Viborg), eksprestog	23.18 kun søgne fredage
Skanderborg, bil	23.20 daglig (afgår fra Banegaardsplads)
Aalborg (Viborg), iltog	23.22 søn- og helligdage
Fredericia, eksprestog	23.59 søn- og helligdage
Fredericia, eksprestog	0.17 daglig
Odder	0.20 natten efter søn- og helligdage